

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๒

วันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๕ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๕ (๖) หรือไม่ และหากสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ความสิ้นสุดสมาชิกภาพเริ่มแต่เมื่อใด บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๕๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๖ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือมาตรา ๑๑๕ (๓) (๔) (๕) (๗) หรือ (๘) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง

มาตรา ๑๑๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

....ฯลฯ....

(๖) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้ว ยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

....ฯลฯ....

มาตรา ๑๑๕ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

....ฯลฯ....

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕

....ฯลฯ....

ความเห็น

คดีตามคำร้องนี้ ผู้ร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ (๔) เนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ (๖) คือเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (พรรคประชาธิปัตย์) ในวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือไม่ จึงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อีกครั้ง ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ อันเป็นผลให้ยังคงมีสถานภาพเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์หรือเคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์มาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่

จากการไต่สวนพยานฝ่ายผู้ร้องนั้น ผู้ร้องมีเอกสารหลักฐานที่ยืนยันว่าผู้ถูกร้องได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และไม่ได้ลาออกจนถึงปัจจุบัน คือ หนังสือของพรรคประชาธิปัตย์ ที่ ปชป. ๔๖๐๐๓๑๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ ลงนามโดยนายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคในขณะนั้น แจ้งจำนวนสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ที่เพิ่มขึ้นและลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๔๕) ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง พร้อมกับแบบแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น (แบบ ท.พ. ๖) ซึ่งปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกพรรค เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เลขสมาชิกที่ ๔๕๓๐๐๑๖๓๓ แต่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า เอกสารดังกล่าวคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง กรณีจึงมีปัญหาคือต้องพิจารณาว่า เอกสารแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นในรอบปีปฏิทินดังกล่าว หรือแบบ ท.พ. ๖ ที่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงหรือไม่ ข้อนี้ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างต่อสู้

ในเรื่องเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนของข้อมูลสมาชิกพรรคและการรับสมัครสมาชิกของพรรคประชาธิปัตย์ โดยมีนางสุสติ ตามไท ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑) และนายชินวรณ์ บุญยเกียรติ นายทะเบียนพรรคประชาธิปัตย์ (ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน) ให้ถ้อยคำรับรองยืนยันได้ความว่า การที่มีชื่อผู้ถูกร้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นั้น เป็นความคลาดเคลื่อนทางข้อมูล เนื่องจากผู้ถูกร้องได้พ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ไปแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อีก ประกอบกับข้อเท็จจริงได้ความจากการไต่สวนนางสุนทรี ไพรหิรัญ ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและพัฒนาระบบบริหารฐานข้อมูลพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พยานของผู้ร้องว่าการตรวจสอบข้อมูลสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ในระบบฐานข้อมูลพรรคการเมืองเดิมพบว่ามีข้อมูลที่ผิดพลาด เช่นเดียวกับผู้ถูกร้องหลายรายการ เช่นกรณีของนายมนัส รูปเกรียง และนางกัลยาณี อินแพง ซึ่งมีหมายเลขประจำตัวสมาชิก ๔๕๓๐๐๖๓๗ หมายเลขเดียวกัน เป็นต้น และตามเอกสารหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๑/๑๓๖๒๖ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ ที่นางสุนทรี ไพรหิรัญ นำมาประกอบในการเบิกความได้ระบุผลการตรวจสอบข้อมูลสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน ๔,๐๘๖,๐๕๒ รายการ มีข้อมูลสมบูรณ์ที่สามารถลงฐานข้อมูลได้จำนวน ๒,๐๒๑,๐๖๔ รายการ แต่มีข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองที่ไม่ถูกต้อง ๗๓๗,๗๗๕ รายการ แสดงให้เห็นว่าข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์มีข้อบกพร่องไม่ถูกต้องอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง เมื่อพิจารณาเอกสารแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นในแบบ ท.พ. ๖ และแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่ลดลงในรอบปีที่ผ่านมา หรือแบบ ท.พ. ๗ แล้ว ปรากฏว่าผู้ถูกร้องเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเลขประจำตัวสมาชิกที่ ๔๕๓๐๐๖๓๗ และในแบบ ท.พ. ๗ ผู้ถูกร้องลาออกจากการเป็นสมาชิกสมาชิกพรรค เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามหมายเลขประจำตัวสมาชิก ๔๕๓๐๐๖๓๗ ซึ่งเป็นหมายเลขประจำตัวเดียวกัน จึงไม่น่าเชื่อ และระยะเวลาจากวันที่ลาออกจนถึงวันที่สมัครใหม่มีระยะเวลาห่างกันเพียงแปดวัน ซึ่งตามข้อบังคับพรรคการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์มีกระบวนการที่เกี่ยวกับการสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์หลายขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การยื่นใบสมัครพร้อมเอกสารประกอบต่อเลขาธิการพรรค การประกาศชื่อผู้สมัครไว้ในที่เปิดเผย สำนักงานใหญ่ของพรรคเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน การเสนอให้คณะผู้บริหารพรรคพิจารณา

การที่คณะผู้บริหารพรรคมีมติให้รับเป็นสมาชิกแล้ว และการออกไปรับรองสมาชิกภาพให้ไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งบัตรประจำตัวสมาชิก ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาหลายวันกว่าที่จะรับรองให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรค จึงใช้เวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ดังนั้นจึงเชื่อว่าเอกสารแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๔๕) หรือแบบ ท.พ. ๖ ที่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ น่าจะคลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง พยานหลักฐานของผู้ร้องที่ได้สอบสวนมาคงมีเพียงเอกสารแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๔๕) หรือแบบ ท.พ. ๖ ที่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เท่านั้น ผู้ร้องมิได้มีพยานหลักฐานอื่นใดอีกที่นำมายืนยันสนับสนุนข้อกล่าวอ้างตามคำร้องของตน อีกทั้งเอกสารดังกล่าวก็เป็นข้อมูลที่พรรคประชาธิปัตย์เป็นผู้จัดทำและนำเสนอให้แก่นายทะเบียนพรรคการเมืองที่ปรากฏชื่อเท็จจริงว่ามีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงหลายแห่ง กรณีจึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามที่ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด

เมื่อผู้ถูกร้องไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ระยะเวลาที่ผู้ถูกร้องลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ในวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑ จึงเป็นเวลาเกินกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัย จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามมาตรา ๑๑๕ (๖) และสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

นายจรูญ อินทจาร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ